

RAE VALLAVALITSUS

Riigikohus
kantselei@riigikohus.ee

Teie 10.11.2022 nr 5-22-10/3

Meie *kuupäev digiallkirjas* nr 15-6/10685-1

Arvamus põhiseaduslikkuse järelevalve asjas nr 5-22-10

Riigikohus on küsinud Rae Vallavalitsuse avamust põhiseaduslikkuse järelevalve asjas nr 5-22-10 seoses Tallinna Halduskohtu 04.10.2022 kohtuotsusega haldusasjas nr 3-22-621, millega tunnistas kohus põhiseadusega vastuolus olevaks Rae Vallavalitsuse 20.02.2018 määruse nr 4 „Laste koolieelsesse lasteasutusse vastuvõtu ja sealt väljaarvamise kord“ (edaspidi Kord) § 5 lõike 1.

Esmalt märgime, et Rae Vallavalitsuse esindaja, kellele kohtumenetluse dokumendid nähtavaks saab e-toimikus teha on Rae Vallavalitsuse jurist Helle Semmel, ik 45401250219, helle.semmel@rae.ee).

Rae Vallavalitsus on seisukohal, et antud juhul puudub alus põhiseaduslikkuse järelevalvemenetluse teostamiseks. Põhiseaduslikkuse järelevalvemenetluse aluseks oleva Korra § 5 lõige 1 sätestab, et lasteasutusse koha saamise aluseks on teeninduspiirkonna kohataotluse järjekord ja vaba koht lasteasutuse vastavas vanuserühmas.

Põhiseaduslikkuse järelevalve aluseks olevas kohtuasjas nr 3-22-621 lõpetas Tallinna Halduskohus 04. oktoobri 2022 kohtuotsuse resolutsiooni punktiga 1 haldusasja menetluse lapsele lasteaiakoha andmiseks kohustamise nõudes, rahuldab punktiga 2 kohatasu muutmiseiga seotud nõuded, rahuldab punktiga 4 kahju hüvitamise nõude osaliselt ja tunnistas punktiga 3 põhiseadusega vastuolevaks Korra § 5 lõike 1. Kohus on tunnistanud kõnealuse sätte põhiseadusega vastuolus olevaks seonduvalt kohatasu hüvitamist puudutava nõudega, kuid antud säte ei ole puutumuses kahju hüvitamisega.

Antud juhul on algatanud põhiseaduslikkuse järelevalve läbiviimise Tallinna Halduskohus ja seega on tegemist kohtu poolt algatatud konkreetse normikontrolliga, mille eesmärgiks on asjassepuutuvuse kontrollimine konkreetse kohtuasja seisukohalt. Ka Eesti Vabariigi Põhiseaduse §-st 15 tuleneb, et Riigikohus saab kontrollida sätte põhiseaduspärasust siis, kui see säte on asjasse puutuv. Säte saab olla asjassepuutuv juhul, kui selle põhiseaduspärasuse korral peaks kohus otsustama teisiti kui selle põhiseadusvastasuse korral (Riigikohtu üldkogude 31. mai 2011. a otsus asjas nr 3-3-1-85-10, punkt 19).

Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegium märkis 18.juuni 2010. a otsuses asjas nr 3-4-1-5-10, et menetlusnormide asjasse puutuvuse hindamisel ei ole määrav see, et normipõhiseaduspärasuse ja -vastasuse korral oleks kohtuotsuse resolutsioon erinev, vaid lähtuda tuleb sellest, kas konkreetsetes menetluses pidi rakendatama neid menetlusnorme kohtuotsuseni jõudmiseks (punkt 19). Kuna antud juhul on küsimus

menetlusnormis, siis tuleb normi asjassepuutuvust hinnata normi tegeliku asjas rakendamise järgi.

Antud juhul ei ole nagu ka eelnevalt märgitud, Tallinna Halduskohus otsustanud lasteaiakoha eraldamise küsimust ja on selles osas haldusasja menetluse lõpetanud. Kohus on lahendanud kohtuotsusega kaebaja kohatasu ja kahju hüvitamise nõuded, mida aga Korra § 5 lõige 1 ei reguleeri.

Rae Vallavalitsus leiab eelnevast tulenevalt, et Korra § 5 lõige 1 ei ole kõnealuses kohtuasjas asjasse puutuv menetlusnorm, mis oleks kuidagi mõjutanud Tallinna Halduskohtu poolt kohtuotsuse tegemist ehk kohatasude muutmise seotud nõuete ja kahju hüvitamise nõude rahuldamisel ei seisnenud õiguslik probleem Korra regulatsioonis, mis käsitleb lasteaiakoha eraldamist järjekorra alusel.

Ka juhul, kui põhiseaduslikkuse järelevalve teostamine on põhjendatud ja Riigikohus tunnistaks Korra § 5 lg 1 põhiseadusevastaseks, ei lahenda see reaalselt olukorda lasteaiakohta ootavate laste jaoks. Paraku on Rae vallal võimalik anda lasteaiakohti jätkuvalt oma tegeliku võimekuse piirides ehk anda on võimalik reaalselt eksisteerivaid vabu kohti. KELS § 10 lõikes 1 sätestatud kohustuse aluseks olevad tingimused on ammendavalt loetletud ja sellest tulenev kohustus kohaliku omavalitsuse üksuse jaoks absoluutne, kuid piiratud rahaliste vahendite tõttu ei ole see oodatud kiirusega ja mahus reaalselt täidetav. Oleme aastaid tegelenud alushariduse kitsaskohtadega ja ehitanud viimase ca kümne aasta jooksul arvukalt uusi lasteaedaid, kuid tänasest veelgi kiirema tempoga ei ole paraku võimalik lasteaiakohti juurde luua ja meie hinnangul puudub muu õigustatud isikuid võrdselt kohtlev ning menetluslikult efektiivsem meetod olemasolevate lasteaiakohtade eraldamiseks kui järjekorra alusel.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Madis Sarik
vallavanem